REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

Podpisnik: Katic Andreja 2494717
Izdajatelj: simod-ca-restricted
Številka certifikata: 47F4C50C
Potek veljavnosti: 14.05.2018
Čas podpisa: 26.09.2016 14:11

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO
KABINET MINISTRA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 23 73
F: 01 471 29 78
E: glavna.pisarna@mors.si
www.mo.gov.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Dr. Milan Brglez
PREDSEDNIK

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	29-09-2016
Šifra:	020-07/16-1042/3
Povezava:	000-01/16-4
EPA:	EU:
Sign. zn.:	
Kratica:	

Številka: 001-64/2016-2
Datum: 26. 09. 2016

Zadeva: **Odgovor na pisno poslansko vprašanje Žana Mahniča v zvezi s stališči ministrice glede Republike Slovenije**
Zveza: dopis DZ št. 020-07/16-1042/2 z dne 30. 8. 2016.

V nadaljevanju vam posredujemo odgovor na pisno poslansko vprašanje Žana Mahniča v zvezi s stališči ministrice do Republike Slovenije.

S spoštovanjem,

Andreja Katič
MINISTRICA

Poslano:
- naslovniku gp@dz-rs.si, tudi word.doc.

Odgovor
na pisno poslansko vprašanje Žana Mahniča v zvezi s stališči ministrice do Republike Slovenije

Žan Mahnič je zastavil pisno poslansko vprašanje glede moje udeležbe ter govora, ki sem ga imela na 30. spominskem srečanju borcev, planincev in članov veteranskih organizacij na Graški gori, 27. avgusta 2016. Glavni očitek in številna vprašanja, ki iz tega izhajajo se nanašajo na oceno poslanca Žana Mahniča, da je bil nastop sporen, ker sem imela slavnostni nagovor na prireditvi, ki je potekala pod naslovom »Pod zvezdo smo bili močnejši«.

Prav zaradi tega sem se odločila, da v odgovor na poslansko vprašanje vključim integralni tekst mojega govora na Graški gori. Za integralno objavo sem se odločila tudi zaradi tega, ker so bili v medijih in na spletni strani Ministrstva za obrambo objavljeni samo posamezni deli mojega govora. Tako bo tudi bolj jasno, da nekatera vprašanja poslanca Žana Mahniča ali večina njih, nimajo neposredne vsebinske povezave z govorom na Graški gori.

Prireditev Graška gora 2016, gora jurišev »Pod zvezdo smo bili močnejši« že vrsto let organizirajo Združenje borcev za vrednote NOB Velenje, Planinsko društvo Velenje, Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Velenje, Območna zveza slovenskih častnikov Velenje, Policijsko veteransko društvo Sever za celjsko območje, odbor Velenje, ter Društvo brigadirjev Velenje.

Prireditev na kateri sem govorila po mojem mnenju najbolje simbolizira fotografija, ki je bila pozimi v začetku leta 1944 posneta na Graški gori in prikazuje transport ranjenega partizana iz sovražnega obroča nemške vojske. »Borci, tudi sami do konca izmučeni, so požrtvovalno pomagali nositi težko ranjene soborke in soborce, dajali krvavečim tovarišem svoje odeje. ... In ob vseh težkih okoliščinah je 14. divizija napadala okupatorja, se prebijala iz sovražnikovih obročev, razbijala njihove zasede ter prodirala naprej.« Verjamem, da so vrednote kot so tovarištvo, zavezništvo, nesebičnost, pomoč, solidarnost ter tudi upor proti okupatorju in boj za svobodo, vrednote, ki jih simbolizirata tudi partizanski odpor ter posledično rdeča peterokraka zvezda, tudi danes še vedno vrednote slovenskega naroda.

Slika: Prenos ranjenega partizana na Graški gori, pozimi februarja leta 1944. Levo verski referent XIV. divizije duhovnik Jože Lampret iz Šoštanja. Foto: Jože Petek.

Do simbolov nekdanje in sedanje države sem se na 4. redni seji 27. 1. 2015 opredelila že kot poslanka Državnega zbora Republike Slovenije ob obravnavi Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije, ki ga je predlagala poslanska skupina Slovenske demokratske stranke.

Ko ponovno razmišljam o simbolih naše polpretekle zgodovine ter o pomenu rdeče zvezde ne morem mimo misli, ki jo je na eni izmed prireditev v spomin na dogodke iz časa narodnoosvobodilne borbe izrekel podžupan Občine Kamnik Igor Žavbi ter naredil primerjavo z agresijo Jugoslovanske ljudske armade na Republiko Slovenijo junija 1991: »Agresor je prišel nad slovenski narod s prav takšno zvezdo, kakršno so na svojih kapah nosile partizanke in partizani.« Znameniti stavek, iz romana Mali princ, pravi: »Bistvo je očem skrito. Kdor hoče videti, mora gledati s srcem.« Kdor gleda s srcem, lahko vidi, da partizanska zvezda in zvezda, ki je bila na tankih JLA, razen zunanje podobe, nimata nič skupnega. Ali rečeno drugače, zvezda je bila ista, vrednote pa so bile povsem različne.

Tudi v odgovoru na vaše poslansko vprašanje ponavljam, da je bila odločitev za narodnoosvobodilni partizanski boj na Slovenskem v drugi svetovni vojni edina prava in domoljubna odločitev. Narodnoosvobodilni odpor slovenskega naroda proti okupatorju za osvoboditev celotnega slovenskega naroda je brez dvoma odigral pomembno zgodovinsko vlogo. Prepričljiva vojaška zmaga leta 1945 je odločilno pripomogla k priključitvi Primorske k matični domovini. Dejstvo je, da smo že med drugo svetovno vojno postali del zmagovite mednarodne protifašistične koalicije pod vodstvom ZDA, Sovjetske zveze, Velike Britanije in Francije. Zato ni naključje, da je Francija ob 70-letnici zavezniškega izkrcanja v Normandiji leta 2014 na slovesnost povabila tudi delegacijo Združenja za vrednote NOB Slovenije. Zmaga slovenskega partizanskega boja v drugi svetovni vojni je bila eden ključnih korakov na poti do samostojne in suverene države – Republike Slovenije. Kajti jasno je, da brez osvoboditve ne bi bilo

osamosvojitve. Naš skupen cilj – samostojno in suvereno Slovenijo – smo dosegli, hodeč po poti tlakovani s krvjo in trpljenjem naših prednikov v vsej naši dolgoletni zgodovini.

Iz vsebine mojega govora, ki ga objavljam v nadaljevanju in je sestavni del odgovora na poslansko vprašanje, bo jasno razvidno, da številna podvprašanja, ki jih je name naslovil poslanec Žan Mahnič z mojim nastopom na Graški gori nimajo ničesar skupnega.

»Spoštovani,

župan Mestne občine Velenje in predsednik združenja borcev za vrednote NOB Velenje, župani sosednjih občin in nekdanji župani, poslanci Državnega zbora, predsednik Zveze združenj borcev za vrednote NOB, predstavniki borčevskih in veteranskih organizacij ter Zveze častnikov, spoštovani borke in borci slovenskega narodnoosvobodilnega partizanskega boja, tovarišice in tovariši, junaški pozdrav!

Tako kot vsako leto, sem tudi letos z velikim ponosom in z veseljem v srcu prišla na našo tradicionalno prireditev. Na Graško goro. Na goro jurišev! Na goro, kamor že dolga leta prihajamo ljudje iz Šaleške in Mislinjske doline, iz Koroške ter iz ostalih krajev Slovenije. Ljudje, ki spoštujemo našo zgodovino. Ljudje, ki ljubimo svojo domovino. Ljudje, ki nam je mar za prebivalce te domovine. In ki nam je mar za prihodnost.

Srečujemo se v teh hribih, v katerih so borci in borke 14. divizije februarja 1944 doživeli enega najhujših obrambnih bojev na svojem legendarnem pohodu na Štajersko. To je bila dolgotrajna in neusmiljena borba z brutalnim sovražnikovim ognjem. To so hribi, katerih zemlja je prepojena s krvjo naših partizank in partizanov. Marš skozi snežne viharje, mraz, leden veter, trpljenje in nadčloveške muke. Tovariši, ki so omahnili v sneg in zmrznili. Vztrajanje na položajih kljub dolgim nočnim pohodom. Borci, tudi sami do konca izmučeni, so požrtvovalno pomagali nositi težko ranjene soborke in soborce, dajali krvavečim tovarišem svoje odeje. Na koncu pohoda je bilo težko najti zdravega borca, ki ne bi imel krvavo odrgnjenih ramen od težkih nosil. Na njih so prežale številčno veliko močnejše, spočite in bolje opremljene sovražnikove enote. In ob vseh težkih okoliščinah je 14. divizija napadala okupatorja, se prebijala iz sovražnikovih obročev, razbijala njihove zasede ter prodirala naprej.

Ali se lahko za trenutek zamislimo in si danes, v tej naši »hitro živeči« in »razklani« družbi predstavljamo, kako so se takrat počutili borke in borci? Ko so nemočno opazovali, kako najbližji in njihovi tovariši v grozovitih razmerah trpijo in umirajo. A kljub vsemu, niso se predali! Šli so naprej! In z jasnim ciljem! Osvoboditi domovino sovražnika, ki je želel izbrisati slovenstvo z zemeljskega obličja. Ti junaki si zaslužijo, da smo njihov glas! Da javno povemo, da je vedno bilo in da še vedno je pomembno in edino prav, boriti se za svoj narod in naše interese. Da je prav biti pokončen! Ter, da je bila odločitev za narodnoosvobodilni partizanski boj na Slovenskem v drugi svetovni vojni edina prava in domoljubna odločitev! To je resnica, za katero se je treba vedno znova odločno postaviti!

Leto 1945 je tako prineslo težko pričakovano svobodo, življenje, utemeljeno na večji socialni pravičnosti in odprlo našo novo pot. In resnica je, da je bila zmaga slovenskega partizanskega boja eden ključnih korakov na poti do samostojne in suverene države Republike Slovenije. Kajti popolnoma jasno je, da brez osvoboditve

ne bi bilo osamosvojitve! Naš skupen cilj, samostojno in suvereno Slovenijo smo dosegli, hodeč po poti tlakovani s krvjo in trpljenjem naših prednikov v vsej naši dolgoletni zgodovini. In kot pravi prvi predsednik Republike Slovenije Milan Kučan: »Osamosvojil se je slovenski narod.« Zato me boli, ko si danes v letu, ko praznujemo 25. obletnico slovenske samostojnosti in suverenosti, določeni posamezniki in skupine osamosvojitev prisvajajo kot svoj projekt. Državljanke in državljani smo namreč srčno željo po samostojni in suvereni državi, enotno izkazali že na plebiscitu. Za ta cilj so si močno prizadevali tako kulturniki in intelektualci kot takratno državno vodstvo. Zanj so se poenotile tudi tedanje politične stranke. Tudi Zveza borcev se je odločno in argumentirano postavila v bran samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije. Osamosvojitveni borci iz vrst Teritorialne obrambe in takratne slovenske Milice pa ste za to, da ste obranili mlado državo, tvegali največ, kar je mogoče. Tvegali ste svoje življenje. In žal so ga nekateri med vami morali za domovino žrtvovati.

Naši kraji tu v dolinah in obronkih okoli nas, preizkušeni v partizanskih bojih, so tudi v pred-osamosvojitvenih in osamosvojitvenih dogajanjih odigrali zelo pomembno vlogo. Območni štab Teritorialne obrambe Velenje je odločno zavrnil ukaz o premestitvi orožja v vojašnice JLA. Osamosvojitveni borci iz Šaleške in Mislinjske doline ste sodelovali tudi v bojih na Koroškem, ki so potekali v veliki intenzivnosti, in žal niso minili brez žrtev. Prepričana sem, da smo zaradi vseh teh in tudi številnih drugih domoljubnih dejanj izjemno ponosni na naše mesto in tudi na njegovo vlogo v obdobju osamosvojitve. Na mesto, ki se odlikuje v tradiciji delavstva, solidarnosti, preseganja medsebojnih razlik, multikulturnosti in v prizadevanju za napredek. Na mesto, ki domačine in obiskovalce smelo pozdravlja s slovensko zastavo na svojem gradu.

Svet se spreminja. A temeljne človeške vrednote ostajajo. Pomembno jih je utrjevati. Razvijati vse družbene podsisteme. In se zavedati, da je treba investirati tudi v naše obrambne sile v Slovensko vojsko.

Prihajajo nove generacije. Mladi, ki pa v sebi nosijo zmage starejših generacij. In to vedo. Vse več je takih, ki se tudi javno opredeljujejo glede svoje naklonjenosti boju za Slovenijo. Takih, ki se zavedajo, kaj pomeni domovina. Ki živijo aktivno državljanstvo in so za vrednote domoljubja pripravljeni namenjati svoj prosti čas. Zato jim moramo zaupati. In tudi zaradi njih, moramo biti samozavestni. Verjeti, da zmoremo. Četudi nas v številčnem smislu v primerjavi z drugimi narodi ni veliko.

Naš pesnik narodni heroj Karel Destovnik Kajuh je v Slovenski pesmi zapisal: »Edino hlapci cvilijo ponižno kakor psi in lajajo, da nas je malo, da bi v uporu vse pobralo ...«. Res je. Majhnost je samo izgovor za tiste, ki si ne upajo poseči po zvezdah. Mi pa moramo biti samozavestni. Razlogov tako v naši bogati zgodovini, kot tudi danes, imamo resnično dovolj.

V drugi svetovni vojni smo skupaj z zavezniki premagali okupatorja. Ivan Dolničar je imel pomembno vlogo pri podpisu kapitulacije generala Löhra in skupine armad E, 9. maja 1945, tu spodaj v Topolšici. S tem dogodkom se je končala druga svetovna vojna v Jugovzhodni Evropi. Leta 1991 smo si izborili samostojno in suvereno državo. In s tem uresničili dolgoletno hrepenenje naših prednikov. Slovenija je danes članica najpomembnejših mednarodnih organizacij. Je enakovreden ter zato pomemben akter za mednarodno politično mizo.

Naš nekdanji predsednik se uvršča visoko med kandidati za generalnega sekretarja največje mednarodne organizacije- Organizacije združenih narodov. Naši športnice in športniki se na olimpijskih prizoriščih izkazujejo z vrhunskostjo in z zmagoslavnim duhom. Naše gospodarstvo se je izvilo iz najhujših težav. Naši znanstveniki so zaslužni

za nova odkritja, ki jih ceni ves svet in še bi lahko naštevali. Vse to so uspehi, na katere smo lahko resnično ponosni!

Danes v Sloveniji živimo v miru. To je velik privilegij. In pogoj, da lahko upamo na polno in kakovostno življenje vsakega posameznika in družbe kot celote. Pa vendar moramo biti iskreni. Svet še ni popolnoma drugačen oziroma tak, kot bi si ga želeli. V pesmi Čas odrešenja pred več kot 70 leti je Kajuh zapisal: »Videl strašno, grozno sem trpljenje, rudarjev, delavcev bedno življenje ...« In Kajuhovo vprašanje: »Kdaj, ah kdaj, prišel bo čas, ko ne bo več vojn pri nas, ko drugačen bo sveta obraz?« še vedno odmeva. Spomini na preteklost so pravzaprav - neprecenljivi. Sploh dandanes, v teh časih, ko imamo dostikrat občutek, da nekateri živijo le zato, da iščejo tisto, kar nas razdvaja, kar med nas vnaša nemir, prepir, nezadovoljstvo in nas dela šibkejše.

Tudi zato ostro in odločno oporekam vsakemu, ki meni, da dogodki, kakršen je današnji, ne sodijo v današnji čas, ki jih želi označiti za preživete in jih pomesti na smetišče zgodovine. Nikoli ne smejo utoniti v pozabo! Naj nam bodo v spomin in v opomin!

Spoštovani, ob preteklih spominih čutim globoko spoštovanje!

Čutim spoštovanje do odločitev, ki so jih posameznice in posamezniki sprejemali in ki niso bile lahke. Vsak je vedel, da s tem tvega svoje življenje. A te pogumne odločitve so pripeljale do tega, da je naš narod obstal, ohranil svojo identiteto, se razvijal. Ki so peljale k temu, da smo kot narod, okrepljen v svoji državotvorni zavesti, v osamosvojitveni vojni lahko v polnosti obranili svoji - samostojnost in suverenost.
Od vas, spoštovani borke in borci, se lahko učimo trdoživosti in neomajne vztrajnosti. Od vas lahko črpamo pogum za doseganje naših skupnih ciljev – za mir, varnost in blaginjo naše države. Hvala vam za vse to.

Karel Destovnik Kajuh je tudi dejal: »Ne klonimo, tovariši.« Zmage ne prinesejo številčnost, velikost in moč, ampak značaj, srčnost, neustrašnost in predanost. Lastnosti, ki so bile lastne našim prednikom, našim rojakom, junakom naše preteklosti, ki se jih spominjamo. Prepričana sem, da so nam lastne - te vrednote - tudi danes. Ob spoštovanju do naše zgodovine, ter zaupanju v upomiški in v samoiniciativni značaj našega naroda, smemo in moramo verjeti, da bomo sprejemali pravilne odločitve in da bomo zmagali tudi pri soočanju z izzivi, ki jih pred nas postavlja sodobni čas.

Poseben poklon in spoštovanje pa bi rada izrazila tudi v spomin na vse, ki so za današnjo svobodo, ki jo uživamo, dali najdragocenejše – svoje življenje. Slava jim!

Hvala in srečno!«